

HELSINGIN KAUPUNGIN LIKENNELIikelaitoksen Sisäisen Valvonnan ja Riskienhallinnan kuvaus 2021

1 Kuvauksen tarkoitus ja tavoite

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta edistävät tuloksellista toimintaa. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta lisäävät raportoinnin luotettavuutta, varmuutta lakien ja määräysten noudattamisesta sekä tavoitteiden saavuttamisesta. Lisäksi ne vähentävät yllätyksellisten, ei toivottujen tapahtumien vaikutuksia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksessa esitetään *Helsingin kaupungin liikenneliikelaitoksen* sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet, toimintaperiaatteet ja menettelyt, jotka perustuvat kaupunginvaltuuston hyväksymiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin ja kaupungin ohjeisiin.

Kuvauksen tavoitteena on määritellä liikenneliikelaitoksen johdon, henkilöstön sekä liikenneliikelaitosta ohjaavan ja valvovan *johtokunnan* yhteinen toimintatapa sekä menettelyt liikenneliikelaitoksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä, toimeenpanossa, arvioinnissa ja raportoinnissa.

Kuvaus auttaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnittelua sekä edistää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan johdonmukaista toteuttamista. Kuvaus toimii näyttönä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, luo perustan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden seurannalle ja arvioinnille sekä tukee raportointia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisesta sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteoissa.

2 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteet

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Laillisuus tarkoittaa voimassa olevien lakien, määräysten sekä hyvän hallintotavan noudattamista toiminnassa ja päätöksenteossa. Tuloksellisuudella tarkoitetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Tuloksellisuus merkitsee myös toiminnan vaikuttavuutta, laadukkaita palveluja, prosessien sujuvuutta ja henkilöstön aikaansaannoskykyä.

Riskienhallinta on osa johtamista, ja sitä kautta kiinteä osa prosesseja, päätöksentekoa, toiminnan suunnittelua, tavoitteiden asettamista, toimintaa ja muutosten hallintaa. Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa eri tyyppisten tavoitteiden saavuttaminen sekä turvata henkilöstöä, matkustajia, omaisuutta, palvelutuotantoa ja mainetta haitallisilta tapahtumilta.

3 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osatekijät ja toimintaperiaatteet

Johtamisessa ja hallinnon järjestämisessä liikenneliikelaitoksen johtokunta sekä liikennelaitos sitoutuvat kaupungin arvoihin ja eettisiin periaatteisiin, asetettuihin tavoitteisiin, valvontavastuiden määrittämiseen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen ja kehittämiseen sekä ammattitaitoiseen henkilökuntaan.

Riskienarvioinnilla liikenneliikelaitos tunnistaa, arvioi ja analysoi strategisia, toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteitaan uhkaavat riskit koko organisaation laajuisesti huomioiden toimintaympäristön muutokset, riskien hallintaan käytettävissä olevat menettelyt, väärinkäytösten mahdollisuudet sekä sisäiseen valvontajärjestelmään merkittävästi vaikuttavat muutokset. Riskienhallintaa toteutetaan ja koordinoidaan jatkuvan toiminnan riskien osalta yksikkörajat ylittävää

prosessinäkökulmaa hyödyntäen, huomioiden kuitenkin riskien ja hallintatoimenpiteiden omistajuudessa linjaorganisaation mukaiset vastuut. Hankekohtaiseen riskienhallintaan on lisäksi oma täydentävä ohjeistus.

Riskienarvioinnissa riskejä analysoidaan tarpeen mukaan eri vaikutuslajien näkökulmasta. Arvioinnissa käytettäviä vaikutuslajeja ovat mm. työturvallisuus, matkustajaturvallisuus, liikennekapasiteetti, rahatalous, työaika ja ympäristövaikutukset, sekä hankkeiden riskienhallinnassa myös aikatauluvaikutus. Lisäksi erityisiä kokonaisuuksia kuten maine- ja suuronnettomuusriskejä voidaan merkitä erillisillä tunnisteilla. Myös positiivisia mahdollisuuksia arvioidaan tarvittaessa liikennekapasiteetin, rahatalouden, työajan ja ympäristövaikutusten osalta. Riskienarvioinnit ja riskien hallintatoimenpiteet dokumentoidaan ja ylläpidetään RamRisk-järjestelmässä olevassa riskirekisterissä. Strategiset riskit, suuret taloudelliset sekä merkittävät operatiiviset riskit nostetaan johtoryhmätasolle käsittelyyn säännöllisissä katselmoinneissa ja tarvittaessa erikseen.

Sisäinen valvonta jaotellaan liikenneliikelaitoksessa omavalvontaan ja sisäisiin auditointeihin:

Omavalvonnalla tarkoitetaan prosessien osallisten itse suorittamia rutiinitarkastuksia, joilla esihenkilöt ja vastuutahot jatkuvaluonteisesti varmistavat, että toiminta on ohjeiden mukaista, noudattaa annettuja toimivaltuuksia ja tähtää sovittuihin tavoitteisiin. Omavalvontaa ohjaa vuosittain päivitettävä omavalvontasuunnitelma, jossa kuvataan omavalvonnassa kohteet, toteutus tapa sekä omavalvonnassa dokumentointi. Omavalvontasuunnitelman painopisteissä huomioidaan toiminnan havaitut poikkeamat sekä tunnistetut riskit, ja toisaalta omavalvontatoimenpiteitä pyritään integroimaan mahdollisuuksien mukaan prosessien luontaisiin kontrollimekanismeihin. Esimerkiksi taloushallinnossa keskeisiä valvontatoimia ovat muun muassa tilien säännölliset täsmäytykset sekä controllerien suorittama talouden seuranta ja raportointi. Omavalvontasuunnitelmassa mainittujen erillisten omavalvontatoimenpiteiden lisäksi myös normaali esihenkilötyö ja työn tilaajan vastuut ovat osa omavalvontaa. Viimeksi mainittujen osalta korostuu poikkeamiin puuttuminen sekä niiden raportointi ja käsittely.

Sisäisillä auditoinneilla varmistetaan toimintajärjestelmän toimivuus ja tunnistetaan kehittämistarpeet. Niiden toteutusta ohjaa kolmivuotinen auditointisuunnitelma, jonka tarkemmat kohteet johto määrittelee vuosittain. Sisäisiä auditointeja toteuttavat nimetyt ja koulutetut sisäiset auditoijat.

Toimivan sisäisen valvonnan tukemiseksi liikenneliikelaitoksen talous- ja toiminnanohjausyksikkö tuottaa ja koordinoi johdon käyttöön laadukasta ja merkityksellistä **tietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudesta**. Johto viestii henkilöstölle sisäisen valvonnan tavoitteista ja vastuista sekä toimii yhteistyössä ulkopuolisten tahojen kanssa asioissa, jotka vaikuttavat sisäisen valvonnan toimivuuteen.

Liikenneliikelaitos kehittää ja toteuttaa **sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan jatkuvaa seuranta ja arviointia sekä erillisiä arviointeja** varmistukseksi, että kaikki sisäisen valvonnan osatekijät ovat olemassa ja toimivat. Liikenneliikelaitos viestii sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan puutteista ajantasaisesti niille tahoille, jotka ovat vastuussa korjaavista toimenpiteistä, ja tarvittaessa myös liikenneliikelaitoksen johtokunnalle, kaupungin johdolle ja kaupunginhallitukselle.

Lisäksi liikenneliikelaitoksen toimintajärjestelmää arvioidaan myös **ulkoisin auditoinnein**. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom valvoo turvallisuusjohtamisjärjestelmän vaatimustenmukaisuutta ja Kiwa Inspecta suorittaa toimintajärjestelmän ulkoisia auditointeja. Liikenneliikelaitoksen hallinnon ja talouden ulkoisen valvonnan tarkastusjärjestelmän muodostavat tarkastuslautakunta, tarkastusvirasto ja toiminnassaan riippumaton tilintarkastaja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan organisoimista ja kehittämistä koskevat keskeiset vastuut on koottu alla olevaan taulukkoon:

TASO TAI TOIMIJA	TEHTÄVÄ TAI VASTUU
Johtokunta	Päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Edellyttää, että tehtävät on järjestettävä siten, että kaikilla HKL:n organisaatiotasoilla ja kaikissa toiminnoissa toteutuu riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.
Tarkastusvirasto	Voi esittää kertomuksessaan arvionsa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.
Tilintarkastaja	Tarkastaa, onko liikenneliikelaitoksen sisäinen valvonta ja riskienhallinta järjestetty asianmukaisesti.
Toimitusjohtaja	Vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä osana toimintajärjestelmää. Valvoo sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon tuloksellisuutta. On velvollinen antamaan osana toimintakertomusta selonteon sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.
Talous- ja toiminnanohjauksyksikön johtaja	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessien koordinaation ja kehittämisen operatiivinen kokonaisvastuu osana turvallisuus-, laatu- ja ympäristöasioiden (TLY) koordinaationa.
Turvallisuuspäällikkö	Valmistelee riskienhallintaa koskevat ohjeet sekä koordinoi käytännön toteutusta TLY-koordinaation kautta ja yksiköitä tukien. Vastaa toimintajärjestelmän kehittämisestä ja koordinoinnista turvallisuusjohtamisjärjestelmän osalta.
Laatu- ja ympäristöpäällikkö	Vastaa toimintajärjestelmän kehittämisestä ja koordinoinnista kokonaisuutena sekä laadunhallinta- ja ympäristöasioiden osalta.
Yksiköiden johtajat	Vastaavat omalla tehtäväalueellaan annettujen ohjeiden mukaisesta sisäisen valvonnan sekä riskienhallinnan järjestämisestä, toimivuudesta ja toimeenpanon tuloksellisuuden valvonnasta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista.
Esihenkilöt, projektipäälliköt	Toteuttavat omalla vastuualueellaan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa sekä seuraavat valvonta- ja riskienhallintatoimenpiteiden tehokkuutta ja riittävyyttä.
TLY-koordinaattorit <i>TLY = turvallisuus, laatu ja ympäristö</i>	Riskienhallinnan toteutuksen ja raportoinnin tuki yksikössä/palvelussa. Sisäisen valvonnan osalta sisäisten auditointien tekeminen, omavalvontasuunnitelman valmisteluun osallistuminen sekä auditointeihin ja omavalvontaan liittyvän raportoinnin tuki ja koordinaatio yksikössä/palvelussa.
TLY-ryhmä	Osallistuminen merkittävimpien riskien käsittelyyn, raportoinnin tuki sekä prosessin kehittämiseen osallistuminen.
Henkilöstö	Riskien ja poikkeamien tunnistaminen, arviointi, ennaltaehkäisy ja raportointi oman tehtäväkentän puitteissa. Toimiminen annettujen ohjeiden mukaisesti.

4 Liikennelaitoksen tarkoitus, toimiala, keskeisimmät tehtävät ja tavoitteet

Liikenneliikelaitoksen perustehtävänä on tuottaa ja kehittää kestävästä liikkumisesta palveluja laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti: HKL on sekä liikenneinfran omistaja että metron ja raitiovaunujen liikennöitsijä. Lisäksi vastaamme Suomenlinnan lautan liikennöinnistä ja Helsingin kaupunkipyöräpalvelusta.

Liikenneliikelaitoksen turvallisuustoiminnan ja riskienhallinnan yleiset tavoitteet ovat:

- matkustajien ja henkilöstön turvallisuuden varmistaminen
- omaisuuden, infrastruktuurin, kaluston, tiedon ja maineen suojaaminen
- organisaation ja joukkoliikennepalvelujen toimintavarmuuden ja häiriöttömyyden varmistaminen kaikissa olosuhteissa.

5 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintatavan ja menettelyjen kuvaus

5.1 Johtaminen ja hallinnon järjestäminen Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ja viittaukset asiakirjoihin	Toteuttamisesta vastaa / vastaavat (tehtävänimike)
<p>Johtokunta hyväksyy tila- ja muut hankkeet, hankinnat, investoinnit, tilojen vuokralle ottamiset ja vuokralle antamiset ja palvelujen myyntiä koskevat sopimukset sekä päättää rajat, joiden mukaan viranhaltijat päättävät mainituista asioista. Viranhaltijapäätöksistä pidetään päätöspöytäkirjaa.</p> <p><i>Johtokunnan kokouspöytäkirjat</i> <i>Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat</i></p>	Toimitusjohtaja
<p>Operatiivista toimintaa ohjaa toimintajärjestelmä, joka kattaa turvallisuus-, laatu- ja ympäristöasioiden johtamisjärjestelmät, vastuullisuusperiaatteet, toiminnan pääprosessit sekä niitä ohjaavat toimintaohjeet.</p> <p><i>Vastuullisuusperiaatteet</i> <i>Toimintakäsikirja (korvataan keväällä 2021 uudella TLY-käsikirjalla)</i> <i>Prosessikuvaukset ja toimintaohjeet toimintajärjestelmässä</i></p>	Toimitusjohtaja Talous- ja toiminnanohjausyksikön johtaja Laatu- ja ympäristöpäällikkö Turvallisuuspäällikkö
<p>Strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittely ja seuranta on toteutettu ja varmistettu johtamisen vuosikellolla. Vuosikello sisältää myös johdon katselmuksien asiat turvallisuus-, laatu- ja ympäristöasioissa.</p> <p><i>Tavoiteohjelma, talousarvio, tuloskortit, toimintasuunnitelmat, johtokunnan ja johtoryhmän kokouspöytäkirjat</i></p>	Toimitusjohtaja Talous- ja toiminnanohjausyksikön johtaja
<p>HKL:n tuloskortin, tavoitteiden sekä turvallisuus-, laatu- ja ympäristöasioiden (TLY) säännöllinen seuranta vuosikellon mukaisesti johtoryhmässä (johdon katselmuksessa) sekä yksiköiden johtoryhmissä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeiset havainnot ovat osa johdon katselmuksen asioita.</p> <p><i>Tuloskortit ja niiden seuranta, johtoryhmien kokouspöytäkirjat (sisältäen johdon katselmuksen asiat), TLY-tilannekuvat, riskienhallinnan katselmuksset.</i></p>	Toimitusjohtaja Yksikönjohtajat TLY-tilannekuvan osalta: Turvallisuuspäällikkö Laatu- ja ympäristöpäällikkö

5.2 Riskienarviointi Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ja viittaukset asiakirjoihin	Toteuttamisesta vastaa / vastaavat (tehtävänimike)
<p>Strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta ja merkittävimpien riskien raportointi kaupungin talouden ja toiminnan neljännesvuosienusteen yhteydessä (talousarvio ja toimintasuunnitelma).</p>	<p>Toimitusjohtaja Taloussuunnittelupäällikkö</p>
<p>Riskienhallintaa toteutetaan riskienhallinnan toimintaohjeistuksen mukaan ja riskirekisteriä ylläpidetään RamRisk-järjestelmässä, jossa seurataan myös määriteltyjen ja vastuutettujen hallintatoimenpiteiden tilaa. TLY-koordinaatio tukee riskienhallinnan toteuttamisessa ja kehittämisessä. Riskejä arvioidaan jatkuvassa toiminnassa prosesseittain ja hankkeissa hankekohtaisesti sidosryhmät huomioiden. Johtoryhmä käsittelee riskienhallintaprosessin tilaa ja keskeisiä riskejä vuosikellon mukaisissa katselmoinneissa sekä lisäksi tarpeen mukaan. Prosessien omistajat ja hankkeiden projektipäälliköt organisoivat omalla vastuualueellaan riskienarviointien katselmoinnit. Tiimitasoiset työturvallisuusriskienarviot (vaarojen arviointi) toteutetaan Työsuojelupakki-järjestelmässä.</p> <p><i>Riskienhallinnan toimintaohje ja prosessikuvaus</i> <i>Projektijohtamisen käsikirja (hankkeiden riskienhallinnan ohjeistus)</i> <i>RamRisk-järjestelmässä oleva riskirekisteri</i> <i>Riskienhallinnan raportointi johtoryhmän vuosikellon mukaisesti</i> <i>Merkittävimpien riskien tilanne talousarvioennusteen yhteydessä</i> <i>Vaarojen arvioinnit Työsuojelupakki-järjestelmässä</i></p>	<p>Toimitusjohtaja Yksiköiden johtajat Prosessien omistajat Projektipäälliköt Lähiesihenkilöt</p> <p>Turvallisuuspäällikkö</p> <p>(Työsuojelupäällikkö)</p>
<p>Riskienhallinnassa hyödynnetään myös poikkeamahavainnoista ja -raporteista saatavaa tietoa. HKL edellyttää, että sen henkilökunta, palveluntuottajat ja sidosryhmät ilmoittavat havaitsemistaan poikkeamista sovitulla tavoilla. Keskeisiä kanavia ovat mm. Työsuojelupakki-järjestelmä, MTOP-järjestelmä, Winbus-järjestelmä, laatu- ja ympäristöpoikkeamien raportointikanavat IMS-järjestelmässä, sekä muut toimintaohjeissa, prosessikuvauksissa ja omavalvontasuunnitelmassa kuvatut raportointi- ja käsittelytavat.</p> <p>Työsuojelupakkiin raportoidut poikkeamat käsittelee lähiesihenkilö.</p> <p>Poikkeamia käsitellään operatiivisissa kokouksissa ja yksiköiden johtoryhmissä, ja riskienhallinnan kannalta yleisesti merkittäviä talotasoisia poikkeamia nostetaan myös TLY-tilannekuvaan.</p> <p><i>Toimintakäsikirja (korvataan korvataan keväällä 2021 uudella TLY-käsikirjalla)</i> <i>Prosessikuvaukset ja toimintaohjeet toimintajärjestelmässä</i> <i>Operatiivisten kokousten muistiot ja johtoryhmien pöytäkirjat</i> <i>TLY-tilannekuva</i></p>	<p>Toimitusjohtaja Yksiköiden johtajat Prosessien omistajat</p> <p>Lähiesihenkilö</p> <p>Yksiköiden johtajat Prosessien omistajat</p> <p>Toimintajärjestelmän ja TLY-tilannekuvan osalta: Turvallisuuspäällikkö Laatu- ja ympäristöpäällikkö (Työsuojelupäällikkö)</p>

5.3 Valvontatoimenpiteet Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ja viittaukset asiakirjoihin	Toteuttamisesta vastaa/ vastaavat (tehtävänimike)
<p>Sisäinen valvonta jakautuu omavalvontaan (erityisesti esihenkilötyön kautta tapahtuva valvonta) ja erillisiin sisäisiin auditointeihin; kts. tarkemmin tämän kuvauksen kohta 3. Sisäisen valvonnan tulokset käsitellään johdon katselmuksessa ja niitä sekä korjaavien toimenpiteiden tilaa seurataan TLY-tilannekuvassa.</p> <p><i>Toimintakäsikirja (korvautuu keväällä 2021 uudella TLY-käsikirjalla)</i> <i>Omavalvontasuunnitelma ja sen mukainen omavalvonnan raportointi</i> <i>Sisäisten auditointien toimintaohje ja raportointi IMS-järjestelmässä</i> <i>TLY-tilannekuva</i></p>	<p>Talous- ja toiminnanohjausyksikön johtaja</p> <p>Laatu- ja ympäristöpäällikkö Turvallisuuspäällikkö</p>
<p>Talospalveluiden valvontatoimenpiteinä tehdään kirjanpidon tilien täsmäytykset ja kassojen tarkastukset. Materiaalihallinto huolehtii varastojen hallinnasta. Toimintaa ohjataan kaupungin sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.</p> <p><i>Kirjanpitoaineisto, varastoluettelot, talouden toimintaohjeet</i></p>	<p>Talous- ja toiminnanohjausyksikön johtaja Taloussuunnittelupäällikkö</p>
<p>Valtuuksien ja delegointien toteutuminen on varmistettu tietojärjestelmiin rakennettujen henkilökohtaisten hyväksymisoikeuksien ja -rajojen avulla. Käyttöoikeuksien myöntäminen ja poistaminen tehdään esimiehen hakemuksesta.</p> <p><i>Toimintaohjeet</i></p>	<p>IT-päällikkö Taloussuunnittelupäällikkö</p>

5.4 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta tukeva tieto ja sen välitys Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ja viittaukset asiakirjoihin	Toteuttamisesta vastaa / vastaavat (tehtävänimike)
<p>Toimintajärjestelmä, joka muodostuu vastuullisuusperiaatteista, toimintakäsikirjasta (korvautuu TLY-käsikirjalla keväällä 2021), prosessikuvauksista ja toimintaohjeista, ja joka kuvaa myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt. Toimintajärjestelmä kattaa turvallisuus-, laatu- ja ympäristöasioiden johtamisjärjestelmät, huomioiden myös mm. viestinnän, osallistamisen ja toiminnan ohjaamisen tiedon pohjalta.</p> <p><i>Vastuullisuusperiaatteet</i> <i>Toimintakäsikirja (korvataan keväällä 2021 uudella TLY-käsikirjalla)</i> <i>Prosessikuvaukset ja toimintaohjeet toimintajärjestelmässä</i> <i>TLY-tilannekuva</i> <i>Johdon katselmukset johtoryhmän vuosikellon mukaan</i></p>	<p>Toimitusjohtaja Talous- ja toiminnanohjausyksikön johtaja</p> <p>Laatu- ja ympäristöpäällikkö Turvallisuuspäällikkö</p>

5.5 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan seuranta ja arviointi Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt ja viittaukset asiakirjoihin	Toteuttamisesta vastaa / vastaavat (tehtävänimike)
<p>Toimintajärjestelmää arvioidaan sisäisillä auditoinneilla. Ulkopuolinen sertifioija suorittaa vuosittain toimintajärjestelmän ulkoiset auditoinnit. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom arvioi säännöllisesti toimintajärjestelmään sisältyvää turvallisuusjohtamisjärjestelmää. Auditointien tulokset käsitellään johdon katselmuksessa ja niitä sekä korjaavien toimenpiteiden tilaa seurataan TLY-tilannekuvassa.</p> <p>Lisäksi kaupunkikonsernin sisäinen tarkastus voi suorittaa valvontatoimenpiteitä. Tilintarkastuksessa käsitellään osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista.</p> <p><i>Toimintakäsikirja (korvautuu keväällä 2021 uudella TLY-käsikirjalla)</i> <i>Sisäisten auditointien toimintaohje ja raportointi IMS-järjestelmässä</i> <i>Ulkoisten auditointien raportointi IMS-järjestelmässä</i> <i>Johtoryhmän pöytäkirjat</i> <i>TLY-tilannekuva</i> <i>Sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastuksen raportit</i> <i>Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteko tilinpäätöksessä</i></p>	<p>Toimitusjohtaja Talous- ja toiminnanohjausyksikön johtaja Laatu- ja ympäristöpäällikkö Turvallisuuspäällikkö</p> <p>Taloussuunnittelupäällikkö</p> <p>Laatu- ja ympäristöpäällikkö Turvallisuuspäällikkö</p>
<p>Tuloskorttien ja tavoiteohjelman seuranta ja poikkeamien analysointi tehdään johtoryhmässä ja yksiköiden johtoryhmissä säännöllisesti.</p> <p><i>Tuloskortit, johtoryhmien pöytäkirjat.</i></p>	<p>Toimitusjohtaja Yksikönjohtajat</p>
<p>Riskienhallinnan kehittämiskohteita valmistellaan TLY-ryhmän tukemana ja niitä arvioidaan säännöllisesti johdon katselmuksissa. Riskienhallintaprosessia kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella.</p> <p><i>Riskienhallinnan raportointi johtoryhmän vuosikellon mukaisesti</i></p>	<p>Talous- ja toiminnanohjausyksikön johtaja Turvallisuuspäällikkö Laatu- ja ympäristöpäällikkö TLY-ryhmä</p>
<p>Toimintaan liittyvien ulkoisten vaatimusten ja niiden muutosten seurannan menettelyt on määritelty toimintakäsikirjassa.</p> <p><i>Toimintakäsikirja (korvautuu keväällä 2021 uudella TLY-käsikirjalla)</i></p>	<p>Hallintopäällikkö Laatu- ja ympäristöpäällikkö Turvallisuuspäällikkö</p>